

הליכות עם ישראל

עמותה להפצת ערכי היהדות הנאמנה

אור ההליכות

גיליון 140
מרחשון
תשפ"א

המרכז העולמי
למשפט התורה

בית הדין
לדיני ממונות

ארגון
"אשת חיל"

כולל
להכשרת דיינים

שבטות עיון | ירחי כלה
וישיבות ר"ח

הוצאת ספרים
מכון משה

אתר
"נצח ישראל"
www.net-sah.org

העלון מוקדש
לזכרו של איש החסד
ר' טוב צדוק נע"ג

נדבת אחיו
ר' יאיר צדוק הל"ו

המבול שהביא את המבול | מו"ר הרה"ג רצון ערוסי שליט"א

והואיל וה' ברא את העולם ומשגיח על הנבראים (=לפני האלקים, כי הוא. משגיח בתחתונים, רד"ק), והואיל וה' הועיד לאדם תפקיד מרכזי בעולם, וצימח אותו במצוות, הרי שסטייתו של האדם מן הציויים, משחיתה את האדם ומסכנת את הבריאה (הקדמת הרמב"ם לפרק חלק, היסוד העשירי; וצורף הלכות תשובה, ג, ב).

ואם כן, השחיתות של דור המבול התבטאה בעיקר בשלושה תחומים: המיני, הממוני והאמוני.

שחיתות מינית

ההידרדרות של דור המבול התחילה כבר מאדם הראשון, שכן אמרו חז"ל: "עשרה דורות מאדם ועד נח להודיע כמה ארך אפים לפניו. שכל הדורות מכעיסים ובאין עד שהביא עליהם את מי המבול" (אבות, ה, ב).

לא נתייחס עתה לחטאו של האדם הראשון, אך נעיין בעניינו של למך שהמקרא ציין שלקח שתי נשים, עדה וצלח. "עדה שהיה מתעורר בגופה צילה שהיה יושב בצילה של בנים" (ירושלמי, יבמות, ו, ה, אך עיין ברי"ד, כג). "כך היו אנשי דור המבול עושיין, היה אחד מהן לוקח לו שתיים, אחת לפריה ורבייה, ואחת לתשמיש. זו שהיתה לפר"ו, היתה יושבת כאילו אלמנה בחייה, וזו שהיתה לתשמיש היה משקה כוס של עיקרים. שלא תלד והיתה יושבת אצלו מקושטת כזונה" (ברי"ד, ח, ט).

לפנינו ראשיתה של המתירנות האנושית, והשחיתות שבגינה. חיי מין כצורך, ולחלוטין לא כערך. אשה לבניין תא משפחתי, שגם הוא היה להם בבחינת צורך, ואשה זו אומללה היתה כאלמנה בחייה. ואשה לצורכי זנות של בעלה, ולצורך זה, הם פעלו נגד הטבע, ועיקרו את הפריון של האישה (אמצעי מניעה), וכבוד שתי הנשים נרמס עד עפר.

ואף גם זאת מצאנו, "ויראו בני האלהים (=בני היינים, ברי"ד, כג), את בנות האדם כי טובות הנה, ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו". והנה דווקא אחרי פסוק זה, שעל פניו אין בו שום דבר רע, נאמרה גזירת המבול, עם ארכה של מאה ועשרים שנה, שה' נתן לדרור המבול כדי שישובו בתשובה. כך שפסוק זה מקטרג על דור המבול.

המשך בעמוד הבא

המבול" (ספורנו). ואמנם למבול היו תוצאות שליליות רבות בבריאה, והן מרומזות במלה מבול, "מבול, שבלה את הכל, שבלבל את הכל שהוביל את הכל מן הגבוה לנמוך" (רש"י, ו, יז).

אולם מאחר שהמבול בא בגין חטא בני האדם, הרי שהמעיין במקורות יראה, שהתנהגות דור המבול, מעשיהם ואמונתם היו בבחינת מבול, והוא שהביא את עונש המבול, כלומר, דור המבול בלבלו את האמונות והדעות, ובלבלו את דפוסי ההתנהגות ונורמות החיים של האדם ובעלי חיים, באופן שהאדם לא רק שהיה מבולבל, אלא הלך ובלה מצלם האלוקים שבו (כ"ד, כג, ט), ובני האדם הובלו מן הדרגה הגבוהה אל הדרושה הכי נמוכה. ומבול זה בהתנהגותם, הוא שהביא עליהם את עונש המבול.

שחיתות דור המבול

כבר בפרשת בראשית נאמרו דברים קשים ביותר על דור המבול, "וירא ה' כי רבה דעת האדם בארץ, וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום, וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ". ובפרשת נח הוגדר דור המבול כדור מושחת, "ותשחת הארץ (=אנשי הארץ, רד"ק) לפני האלקים, ותמלא הארץ חמס. וירא אלוקים את הארץ והנה נשחתה, כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ". והואיל ודור המבול השחית את דרכו, עונשו הוא השחתתו, "והנני משחיתם את הארץ... לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים".

ההשחתה היא הקלקול, האבדן וההרס. והשחיתות אף היא קלקול המידות והרס הערכים, החוק, המוסר והאמונה. אולם בעוד שבדבר חומרי או גופני השחתתו ניכרת, וכמעט שאין עוררין מהי השחתה בדבר חומרי, או גופני, הרי שבדבר רוחני, בדפוסי התנהגות של האדם, במידותיו, בחוקים, במוסר ובאמונה שלו, דומה, שאם אין הסכמה על עקרונות יסוד בעניינים אלו, לא תהא הסכמה מהי שחיתות. ומה שנראה למאמין ולצדיק כשחיתות, נראה כשלמות אצל הכופר או המתירן למשל. ולכן עלינו לרדת, שהשחיתות עליה מדברת התורה היא לפי קנה מידה דתי, "ותשחת הארץ לפני האלקים", לפי תרגום יב"ע, שסטו מן הארחות המתוקנות לפני ה'.

פרשת נח עוסקת בתיאור המבול, שהביא ה' על דורו של נח כעונש על מעשיהם הרעים, וכנראה גם כדי להרתיע את הדורות הבאים, שהרי ה' אמר לנח, "קץ כל בשר בא לפני (=הגיע קיצם לכלותם מן העולם, רד"ק) כי מלאה הארץ חמס מפניהם, והנני משחיתם את הארץ (=משחית אותם ואת הארץ, אונקלוס. משחית אותם מן הארץ, רס"ג)". "ואני הנני מביא את המבול מים (=שטפון אדיר של מים, רס"ג) על הארץ, לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים, מתחת השמים, כל אשר בארץ יגוע (=בעלי חיים היבשתיים, רד"ק)".

המבול הנורא הזה תואר כדלקמן: "בשנת עשר מאות שנה לחיי נח, בחודש השני, בשבעה עשר יום לחודש, ביום הזה נבקעו כל מעיינות תהום רבה, וארובות השמים נפתחו. ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה... והמים גברו מאד מאד ויכסו כל ההרים הגבוהים אשר תחת כל השמים... ויגברו המים על הארץ חמשים ומאת יום... ויהי באחת וישים מאות שנה בראשון באחד לחודש חרבו המים מעל הארץ" (כ"ב, ט"ז, רש"י)... ובחודש השני בשבעה ועשרים יום לחודש, יבשה הארץ (=במצב שנה יכל לצאת מן התיבה ליבשה, ספורנו).

המבול התרחש כדלקמן: גשמי זעף ירדו מן השמים (=שכאילו נפתחו ארובותיהם), במשך ארבעים יום, וכתוצאה מכך "החלה הארץ להתלחלח ולהיבקע המעינות בו ביום, ויום היה מוסף הלחלוה בארץ, וצאת המים על פני הארץ, עד כי שלמו ימי הגשם, נבקעו כל המעינות, והמים מתגברים לצאת יום יום עד חמשים ומאת יום" (רד"ק). ולאחר מכן דגים הלכו הלוך וחסרו, עד שהאדמה התייבשה במצב שבני אדם יכולים לשוב ולהתקיים עליה היה זה בתום שנה מאז החל המבול (סדר עולם).

מבול זה מחה, כאמור, לא רק את בני האדם, את כל החי שעל פני האדמה, ו"א שגם הארץ נפגעה וחל שינוי קוסמולוגי, ושינוי טבעי בבריאה ובאדם, "והנני משחיתם את הארץ, אשחיתם יחידיו עם הארץ, שאשחית מזג הארץ והאוויר בנטיית גלגל חמה שהטה ממשנה היום מן המבול ואילך... ולכן נמטעו שני חיי המין האנושי תיכף אחר המבול, כי לא היו עוד המזגים והפירות על שלמותם הראשון. ולזה הותר למין האנושי אכילת בעלי חיים אחר

המבול שהביא את המבול - המשך | מו"ר הרה"ג רצון ערוסי שליט"א

הם התדרדרו עד שולזלו במשפטים, "דור המבול לא אבדו מן העולם, אלא שעברו על המשפטים" (תנחומא, משפטים, ה).

שחיתות אמנותית

בני דור המבול התנהגו כפי שהתנהגו משום שהם התכחשו לאלוקים, ולכן הם התעלמו מצלם אלוקים שבו הם נבראו, ודיו כבהמות וכחיות, "דור המבול לא נתגאו אלא בשביל טובה שהשפיע עליהם הקב"ה, אמרו כלום צריכין אנו לו אלא לטיפה של גשמים. יש לנו נהרות ומעיינות שאנו מסתפקין מהן" (סנהדרין קח, א). כלומר שהם השתלטו על הטובה שה' נתן להם, התכחשו לה' והתנהגו ככפויי טובה ובטחו בכוחם. וכך הם הפכו להיות ציניקים שכוונו גם לתוכחתו של נח שבישר להם על גזירת המבול, והם השיבוהו בלזול שיש להם תשובה והגנה נגד כל סוג של מבול שה' יביא (סנהדרין קח, ב).

אולם, אף שכבר בא לעולם עונש המבול, למרות שדור המבול התכחש לו, והשחית את כל היקום, לצערנו, גם בתיבתו של נח שרד שרידי השחיתות, והוא חזר וניעור בדורנו בדמות כל סוגי השחיתות, שהן מבול האמונות והדעות ומבול ההתנהגות האנושית. וה' יצילנו מהמבול של דורנו.

בצלם אלוקים - בלה והתדרדר ממעלתו השמימית, כמלאך, עד לדיוטא נמוכה של מלאך חבלה.

שחיתות ממונית

על השחיתות הממונית כתבה התורה, "ותמלא הארץ חמס", ותרגם אונקלוס, "ואתמליאת ארעא חטופין", ותרגום הירושלמי, "ואתמליאת ארעא חומסין וגוזלין". "שכולם גוזלים זה את זה, הבעלים גוזלים את האריס בכוח, והאריס גוזל את הבעלים במרמה, באופן שהארץ ננתנת כל פירותיה לגזלנים." (ספורנו).

שחיתותם הממונית היתה כל כך גדולה עד שלמרות ש"דור המבול עברו על הכל, ולא נחתם עליהם גזר דינם עד שפשטו ידיהם בגזל" (סנהדרין קח, א).

וכיצד הגיעו לשחיתות זו? שבתחילה היו נוטלים זה מזה, "פחות משה פרוטה, עד מקום שאינו יכול להוציאן בדין" (בר"ה, א). והמשא ומתן שלהם בענייני מסחר לא היה באמת ובאמונה, עד שהם הפכו לשמצה בעיניו זה, בכל דורות ישראל. כי בגינם נקבעה קללה שמקללים יהודי שהתחייב לגבי עיסקה מסחרית, ואינו עומד בדיבורו, וקללה זו ידועה כקללת "מי שפרע מאנשי דור המבול ומדור הפלגה הוא עתיד להיפרע ממי שאינו עומד בדיבורו" (ב"מ, מד, א). וכך

שאפילו בני הדיינים והשרים ראו את בנות האדם שהן יפות ומתיפות, והולכות בגילוי בשרן, וכתוצאה מכך הם הרהרו הרהורי זנות, ונשאו להם נשים מכל אשר בחרו (ב"ב"ט). כלומר, שלא אישיותה של האשה היתה היסוד לקשרי הנישואין שלהם, אלא נשיותה ושירותיה שבמיינים וכאמור זו היתה הנורמה גם של בני הדיינים, ומכאן ששלטה אז לגיטימציה של הזנות. ולכן ה' ראה זאת בחומרה רבה.

הנשים כאותם הדורות היו כבהמה, גלויות בשר ערוה, "ומטמאין בכל זנות, איש באמו ובבתו ובאשת אחיו, בגילוי וברחובות" (פדר"א שם). והם לא הסתפקו בזנות שבין איש ואשה, אלא גם בזנות שבני איש לאיש, ובין אלה לבהמות. ואף קשרים אלו הפכו אצלם כקשרי נישואין ואהבה, "ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו... זה זכר ובהמה... דור המבול לא נימחו מן העולם עד שכתבו גמסוסיות (=כתובה ו"א שירי אהבה) לזכר ולבהמה" (בר"ה, כו). "ואף הבהמה קלקלו, הסוס על החמור, והחמור על הסוס והנחש על הצפור" (תנחומא, נח, יב ועין סנהדרין קח, א). וגילוי עריות בין מיניות, הוכר כשחיתות גם בהלכה (רמב"ם, איסורי מצוה, ג, פיה"ש, תפריה, ה, א, פרה, ב, א).

אכן שחיתותם המינית היתה בבחינת בלבלול כל המינים, ותוהו ובוהו בחיי המין, וכך האדם שנברא

נופין על מידת סדום | טו"ר אבשלום נגר

שהחברה בסדום לא היתה חברת צדקה וחסד... בני סדום היו גאים בשל השיגיהם והגנו על השיגיהם... ומסתבר, שחברה כזו הופכת להיות במהלך הזמן, לאנטי חסד... והם הפכו להיות אנשים שאין להם חלק לעוה"ב, "אנשי סדום ועמורה אין להם חלק לעוה"ב" (סנהדרין, קז, ב).

הצדק ביהדות לא נועד רק כדי להגן על האדם וגופו, ועל רכושו וזכויותיו, אלא הוא נועד, להגן על אישיותו של האדם, שהוא תם וישר לפני ה'. וכל זאת כדי שהוא יזכה לחיי העולם הבא....

...אולם היהדות השכיחה גם לדעת, שבלי חינוך או כפייה ללפנים משורת הדין, לא יוכל האדם להגיע לשלמות, ולהיפך בלי חינוך או בלי כפייה לדפוס התנהגות של לפנים משורת הדין, האדם עלול להתדרדר לשחיתות. כי אדם המתנגד לעשות חסד, אפשר שיש בו פוטנציאל של רשע. ואדם שמתנגד לפשרה, ודורש רק דין, אפשר שיש בו פוטנציאל של מחלוקת, ריב ומדון.

לכן היהדות חונכה לפשרה למרות שהדין הוא אמת. והאמת הוא ערך חשוב ביותר. אבל בחברה אנו זקוקים הרבה פעמים גם לשלום, והאמת היא טובה לאחד ורעה לאחר, ולא תמיד היא מביאה עימה שלום, לכן "האמת והשלום אהבו".

*במאמר הבא ייחד את הדיבור אי"ה בשאלה: האם רשאי בית הדין לכפות פשרה על הצדדים?

- לתשומת לבכם: המאמר הינו לידעה כללית ואינו מהווה תחליף ליישוע פרטני.
- הכותב הוא טוען רבני ומגשר מוסמך. חבר לשכת הסוענים הרבניים בישראל וחבר באגודת היועצים והמטפלים בישראל.

לתגובות ושאלות:
נייד: 050-4766211
דוא"ר: n.avshalom@gmail.com

במקום אחר (שם, פ"ח), בהתייחס לשכנים, שאחד השכנים מעוניין לבנות מול חלון חבירו, כתב רבינו את הכלל ההלכתי לדין של כופין על מידת סדום בזה"ל:

לפיכך, אם לא היה שם טורח כלל ואינו צריך לפנות – אינו יכול לעכב עליו, וכופין אותו ושיהיה חבירו סותם חלון זה שלמטה ועושה לו חלון למעלה, שזו מידת סדום היא. וכן כל דבר שזה נהנה בו ואין חבירו מפסיד ולא חסר כלום – כופין עליו.

מין האמור למדנו כלל גדול בדיני ישראל, שביית הדין רשאי במקרים שונים, לכפות על צד שמתנגד התנגדות ללא סיבה מוצדקת. זאת, מהיסוד האמור: כופין על מידת סדום.

היהדות מול הסדומיות

במושכל ראשון, קשה להלום את היסוד האמור לעיל, שפעמים וניתן לכפות על אדם לעשות ברכושו – בניגוד לרצונו. לכאורה, הלא אם ראונו הוא שותף של שמעון, יש לו זכויות בדיוק כמו לשמעון, ומדוע שגורם שלישי (בית הדין), יתערב ויכריע בניגוד לרצונו? לעניין זה נחתום בהסברו של מו"ר שליט"א (התורה והלכות עפ"ה, פרשת ואתחנן) ז"ל:

במשנה (אבות ה, ט) נאמר: ארבע מידות באדם, האומר שלי – שלי, ושליך – שליך. זו מידה בינונית. ויש אומרים: זו מידת סדום.

יש לשים לב, שמידת סדום אינה בכלל הרשע. שהרי אינם אומרים, שלי – שלי, ושליך – שלי. אלא הם אומרים: שלי – שלי, ושליך – שליך. הרי שמידת סדום היא ביסודה מידה של אמת וצדק. אלא שביהדות מידה זו, היא מידה בינונית, כי היהדות שואפת להביא ללפנים משורת הדין, למידת החסידות, שלפיה, שלי – שליך, ושליך – שליך.

למרות הצדק שבמידת סדום, החברה הסדומית הפכה להכרה מושחתת ביותר. כיצד קרה הדבר? משום

מעשה בראובן ושמעון שנפטרו הוריהם לעולם שכולו טוב. עם תום ימי ראובן, פנו האחים אל בית הדין הרבני למתן צו ירושה ולקביעה כי שניהם היורשים היחידים על פי דין. לאחר בדיקה, פסק בית הדין הרבני כי ירושת ההורים – השדה ובית ברחוב פלוני – תחולק בין האחים, בהתאם לדין.

ראובן מיועדניו שהתגורר בסמיכות לבית אביו, רצה מאוד לרכוש את החצר הצפונית שהיא החצר הסמוכה למקום מגוריו, ובכך בעצם הוא ירחיב את נחלתו. שמעון אחיו התנגד בתוקף וביקש הוא לנכס לעצמו את השדה הצפונית.

בצר להם, פנו שני האחים האוחזין בשדה הצפונית, זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי, אל בית הדין לקבל את הכרעתו.

הדין עם מי?

רבינו הרמב"ם (הלכות שכנים, פ"ב): האחין או השותפים שבאו לחלוק את השדה וליטול כל אחד חלקו: אם הייתה כולה שווה, ואין שם מקום טוב ומקום רע, אלא חולקין לפי המידה בלבד, ואמר אחד מהן 'נתנו לי חלקי מצד זה, כדי שיהיה סמוך לשדה האחרת שלי, ויהיה הכל שדה אחת' – שומעין לו, וכופה אותן על זה, שעייכוכו בדבר זה מידת סדום היא.

אבל אם היה חלק אחד ממנה טוב או קרוב לנהר יתר או קרוב לדרך, ושמו אותה היפה כנגד הרע, ואמר 'נתנו לי בשומא שלי מצד זה' – אין שומעין לו, אלא נוטל בגורל.

מדברי רבינו למדנו, שבכדי להכריע במחלוקת בין האחים – על בית הדין לבחון מה שורש התנגדותו של שמעון: אם התנגדותו של שמעון היא עניינית, כגון שאינו רוצה להפסיד או להחסיר מזכויותיו – הדין עימו. אך אם שמעון מתנגד 'לשם התנגדות' ללא סיבה מוצדקת, הדין עם ראובן אחיו, ומחייבים את שמעון לתת לאחיו את החלק הצפוני – מפני שכופין על מידת סדום.

ש. כתב רבינו במשנה תורה - ספר זרעים מתנות עניים ז,ו.
בא קפני ושאול די מחסורו ואין יד הנותן משגת נותן לו קפי השגת ידו וכמה עד חמישית נכסיו מצנה מן המבקר. ואחד מצנה נכסיו בינוני. פחות מקאן עין רעה.

נראה מדבריו שצריך לתת לפחות עשירית מנכסיו. לא כתב מממונו, אלא מנכסיו. וזה קשה מאוד לקיום, וכי אם אדם מקבל מתנה מכשיר אלקטרוני וכיוצא"ב, הוא צריך להוציא מכיסו כסף בשווי לפחות עשירית מנכס זה ולתתו?

ואם אאמור כמה שווי נכסיי, כל הבגדים שיש לי, וחפצים למיניהם, הדבר יעלה לסכום גבוה מאוד. האם גם מזה צריך לתת מעשר כדי שלא להחשב בעיני שמיים בעל עין רעה?

ת. אם האדם הנוזק באמת נוזק, ואם אין אחרים שיכולים לספק די מחסורו, ויש אדם בעל יכולת, חייב הוא לתת לו די מחסורו, אבל רק עד עשירית מנכסיו.

ש. האם מותר להשתמש בשבת מייבש חסה?
ת. מותר.

ש. יש לי סכום כלשהו שאני צריך לתת תרומות ומעשרות. ורציתי לדעת אם אני יכול לתת את הכסף הזה להורים שלי בשביל לקנות רהיטים לבית?

כי הם הרבה מאוד זמן רוצים לקנות אבל מפאת ההוצאות השוטפות והסכום של הרהיטים הם לא יכולים כרגע להרשות לעצמם להוציא את הכסף הזה. (רק מדגיש שיש להם רהיטים כרגע אבל הם ישנים ורוצים לחדש אותם תקופה ארוכה)

ת. אני מניח שכוונתך במילים "תרומות ומעשרות" למעשר כספים.

מעשר כספים מיועד לנוזקים, די מחסורו אשר יחסר לו.

אם הורריך הם בגדר כזה, הרי שלהם זכות קדימה, ואם אינם בגדר כזה, עליך לתת אותם כספים רק לנזקים באמת.

ש. יורו לנו רבותינו מהי הדרך הרצויה בימינו בעניין מעשר כספים לאדם ממוצע?

(בהתחשב בכל הוצאות של ימינו או הכוללים מיסים, ארנונה, משכנתא, סתם חיטכון להון עצמי לקניית בית, חסכון לחתונות והוצאות לילדים בעתיד וכו')

ת. לענ"ד על האדם קודם לפרוע חובותיו, ולשלם כל צרכי קיומו וקיום בני ביתו, וממה שנשאר פריש מעשר כספים.

ש. חולה קורונה שנפל למשכב ונתרפא עד מתי יוכל לברך הגומל? עד שנתאסף למניין ייתכן כי יעברו מס' שבועות.

ת. אמנם ברכת הגומל צריכה להיאמר בפני עשרה מישראל, ושניים מהם ת"ח, אך אינה בגדר קדיש או קדושה ואין צורך בס"ת. יכול לברך בפני עשרה במרפסת.

ש. אדם שהיה בכידוד, ולא חולה קורונה. מחד, הוא היה בביתו ולא בכלא סגור. הוא יכול להסתובב מעט בביתו אם הוא לבד. מאידך, חירותו נשללת. הוא "כלוא" בחדרו ולא יכול אפילו לשבת עם בני משפחתו. האם עליו לברך הגומל?

ת. מי שהיה בכידוד ולא חלה כלל, בצאתו מן הבידוד אינו מברך הגומל.

ש. 1 בשנים האחרונות נחשפנו למושג הרב הגאון. הרי אם הוא לא גאון, אז לא יכול להיות רב? 2 האם מותר בשבת/יום טוב לכוון שיען מעורר מיכני ואף למתוח את הקפיץ?

ת. 1 גדול מרבך שמו. עתה מצויים אנו בעידן של אינפלציה בתארים, יגיעו ימים שנשוב לנהוג כימי קדם. 2 מותר.

לנו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו | הרה"ג יוסף קאפח זצ"ל

תשובה:

תמוז תשמ"א

בית כנסת שיש בה מחלוקת אסור להתפלל בתוכה, ומוטב להתפלל יחידי מאשר להכנס לבית כנסת כזו, כי התפילה בציבור מדרבנן, והמחלוקת ושנאת חנם אסורה מן התורה. נוסף על כך אותם שבאים [ל]ביהכ"נ בשביל שררה הרי אין בהם יראת ה', ולא באו לעבוד את ה' אלא לעבוד את עצמם, ונאמר "אל תפנו אל האילים". והמב"ה ישפות לכם שלום, ויתן בלבם לשוב אל ה' ולעבדו בלבב שלם.

שאלה:

צבור בצמצום, ולפעמים נחפש עשירי, ויש שנים לא משתווים וכל אחד נגד השני, ובשעת התפלה כל אחד מהם רוצה להיות הוא הרב להתחיל, ומבלבלים אותנו בשעת קריאת שמע, מתחילים השנים ביחד, ועוד לא גמרנו [פסוק ראשון של] קריאת שמע מה הדין.

בכ"ר יוסף קאפח.

(מתוך - שו"ת הריב"ד חלק ג', סימן קכט, עמ' ח)

בית הדין לדיני ממונות
 בראשותו של הרה"ג רצון ערוסי שליט"א

רב העיר קריית אונו וחבר מועצת הרה"ר לישראל
 קורא לציבור הרחב
 להתדיין רק ע"פ דין תורה בכפוף לחוק הבוררות.
 יש אפשרות לערער לפני הרכב נוסף.
**לפרטים יש לפנות אל מזכיר ביה"ד בכתב לבקשת בוררות,
 בציון פרטי הצדדים המלאים והמדויקים,**
בדואר אלקטרוני bdmamonot@gmail.com
בפקס: 1533-5351119
 או לכתובת בית הדין לדיני ממונות, ת"ד 211 קריית אונו 55100

הליכות עם ישראל
המרכז
למשפט
התורה

מרכז עולמי
 למשפט העברי

מרכז עולמי
 לכנסים והשתלמויות ביהדות

בית התנ"ך

עד כה הושקעו כ-33 מיליון ש"ח
 להשלמת הבנין וריהוטו
 חסרים לעמותה 5.5 מיליון ש"ח
 לצורך הקמת מוזיאון התנ"ך
 חסרים לעמותה כ-300 אש"ח

לתרומות לגמר בניית בית הליכות עם ישראל - המרכז העולמי
 למשפט התורה ולהפיץ את האור הגדול - את אור התורה
 אפשר לפנות לטל' 03-5343658 / זוא"כ bet.halichot@gmail.com

הכנס העולמי ה-30
לדיני ממונות
ומשפט עברי

בראשות הרב ד"ר רצון ערוסי שליט"א
 רב העיר קריית אונו וחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל

בניה גס האנו נקיים את הכנס העולמי
 ה-30 למשפט התורה תשפ"א
 בימים שני-רביעי, י"ד-ט"ז כסלו תשפ"א
 21220 - 30 1120
 בנושא: מגיפת הקורונה במשפט התורה

אמו, או כואב יותר, אשתו, עשתה זאת. האהבה היא מצרך יקר, אך קשה לקנותה, היא תוצאה של השקעה. חז"ל מדריכים "וקנה לך חבר", עבור קשר עם חבר יש לטרוח, אפילו אם הדבר מצריך מאמץ ופיתוי כקנין. החבר שעליו מדברים חז"ל הוא מי שמחבר אותנו לעצמנו, שמגלה לנו את הטוב שבנו. בשביל חבר שכזה שווה להתאמץ אפילו בקנין. החבר לא חייב להיות משהו זר, הוא יכול להיות כל אחד מבני המשפחה, אבא, אמא או אחד האחים, זה רק ענין של החלטה. ובכל זאת, מימד האהבה בין הורים לילדיהם יקבל גוון אחר.

מה מייחד אהבת הורים לילדיהם? על כך בעלון הבא

הרב יונתן לוי, מחבר ספר "יסודות החינוך - הדרכות חינוכיות להורים".

050-9391244
yonaam@gmail.com

העולם מחזר אחר האהבה. הרבה מהשירה, המבטאת את רחשי הלב של האנשים, סובבת סביב האהבה כיוון שזהו צורך בסיסי וקיומי של האדם.

למרות שאנו נוטים לייחס חשיבות רבה למזון שאנו אוכלים - החכם באדם מעיר כי "טוב אֶרְחַת יָרֵק וְאֶהְבֶּה שֶׁם מִשׁוֹר אָבוֹס וְשִׁנְאָה בּוֹ" (משלי טו, יז). חשיבות טיב המאכל מבחינה מעשית מישנית, לעומת היחס המתלווה לאכילה. רבי אבהו מעיד על בנו, אבימי, שהוא קיים מצוות כיבוד הורים כראוי (קידושין לא). אבימי מסביר מהו הסוד: "יש מאכל לאביו פסיוני (=מאכלים משוכחים) - וטורדו מן העולם, ויש מטחינו בריחים - ומביאו לחיי העולם הבא". אבימי מגלה שביחסים שבין בני אדם הקשר הבין-אישי חשוב יותר מהשפע הכלכלי. יתכן שנשפיע על אדם שפע רב, אך אם תלווה לכך חמיצות פנים - המקבל ירגיש שאינו רוצים באמת בטובתו. לעומת זאת, נתינת מועטת שמבט וחיך מתלווים אליה גורמת קורת רוח גדולה.

אור המחשבה

שמירת הבריאות - הלכה, לא אופנה! | מאיר עפארי

הסביבה. אדם כזה מביא "קדושה וטהרה יתרה על נפשו, וממרק נפשו לשם הקב"ה שנאמר: 'יְהִי־הַקְּדוּשָׁה וְהַיִּתְיָם קְדָשִׁים' [ויקרא יא, מד]."

לאור דברי רז"ל בחשיבות השמירה על הבריאות ראוי לשאול: מדוע שמירת הבריאות והניקיון אינן מעוגנות בחוק הישראלי? יש לנו שלטים רבים המכריזים על כך ש"אין להשליך אשפה במקום זה"; "העישון אסור" ועוד; אף צומצמה מכירת שקיות הפלסטיק; ובכלל, תשומת לב רבה מייחסים בימינו לבריאות לניקיון ולאסתטיקה כדי שניראה כמו צילום רנטגן... מצד שני, המהלך ברחובה של עיר ובשמורות הטבע לא יכול להתעלם מהאשפה הרבה שהשליכו שומרי הבריאות המחמירים על חיצוניותם שיצאו לנפוש בין ענני המנגלים ושוכחים שהשמירה על הניקיון בעולמו של הקב"ה משקפת את פנימיותו של האדם ואם נקלקל, אין מי שיתן/ינקה אחרינו.

רבנו אשר מלמדנו, ששמירת הבריאות היא למעשה צו דתי, מפני שלא ניתן לעבוד את השם בשלמות כאשר הגוף חולה, וזה לשונו בהלכות דעות (א, ט):

"המנהיג את עצמו על-פי הרפואה - אם שם על ליבו שיהיה כל גופו ואיבריו שלמים וחזקים בלבד, ושהיו לו בנים עושים מלאכתו ועמליו לצרכו, אין זו דרך טובה. אלא ישים על ליבו שיהיה גופו שלם וחזק כדי שתהיה נפשו ישרה לדעת את השם, שאי אפשר שיבין וישתכל בחכמות והוא חולה או אחד מאיבריו כואב". נמצאנו למדים, כי מטרת השמירה על הבריאות, להביא את האדם לשלמות שלטית. ולכן, שמירה על בריאות הגוף במטרה לקבל מחמאות או כדי להיראות טוב - פסולה היא.

בהלכות מאכלות אסורות (יז, כ-כז) רבנו פוסק, שהאדם צריך להזהר בכל מה שהוא מכניס לפיו, ובכל מה שהוא מוציא מפיו. כלומר, על האדם לשמור על היגיינה גופנית ורוחנית, באכילתו ובתקשורתו עם

ימי המועדים והחגים מאחורינו: בראש-השנה הקפדנו להרבות באכילת הסימנים בתקוה שהשנה נהיה יותר מצליחים ומוצליחים, ובמועדים רצינו לטייל בחורשות וביערות, באגמים ובנהרות על שלל האטרקציות המוצעות: בסוסים בחמורים ובגמלים, במסעדות בפצירות ובדוכני-המזון, והמחמירים העדיפו את "הכל כלול" שבחצה-לארץ אבל השליח של הקב"ה ביטל את רצונותינו וכפה עלינו טווח של קילומטר אחד בלבד לתפילה, לסופר מרקט ולבית המרקחת...

בספרו מורה-הנבוכים (א, יז), רבנו הרמב"ם מבאר את מטרת התורה: "תיקון הנפש ותיקון הגוף". בימינו עוסקים רבות בנושאי בריאות ובעיקר במאכלי-בריאות, ו"המחמירים" מקפידים על מאכלי-בריאות ופעילות גופנית שמטרתם להיראות טוב, כדי לקבל מחמאות מהמשפחה, החברים ממקום-העבודה ואפילו סתם עוברים ושבים. כל זאת מנוגד לדברי

סקירה על הערב - הקבלת פני מו"ר הרב רצון ערוסי, סוכות תשפ"א

אייתי טירי

נחשפו ספרים שעתידיים לצאת בע"ה, והוצגו האתר והאפליקציה החדשים, והספרייה הוירטואלית: שנותנת אפשרות לכל אדם ללמוד את ספרי המכון בביתו ממחשבו האישי, ובחינם! לסיום, בירך מו"ר את ציבור המשתתפים בכרכת החג על פי מסורת יהודית תימן.

היה בהקבלת פני הרב הנוכחית, ששולב בה שיר מאת הזמר והיוצר יהודה סעדו, שהנעים את זמנינו בהשמעת כבודה לשיר "המצוי הזה", שכתב והלחין בהסתמך על מילותיו של רבינו הרמב"ם בתחילת ספר "המדע". מו"ר עבר על מילות השיר והגדירו: "שיר אמוני מאד", החמיא ליהודה: "עת הזמיר הגיע, וקול התור נשמע בארצנו", כשמגיע הזמיר, אז קול התור - קול התורה נשמע בארצנו. אחרי שמיעת השיר, כמסורת יהודית תימן הקדיש מורנו הרב זמן לשאלות ותשובות. הרב ענה לשאלות הציבור שהיו גם בנושא חג הסוכות וגם בנושאים כלליים אחרים אקטואליים, כדוגמת שימוש בנורות LED בשבת, ונתן עדיפות לשאלותיהם של צעירי הצאן, כגון שאלה שנשאלה ע"י ילד בן 10 שהעביר שאלה למו"ר בדין שריקה בשבת. בסוף האירוע עלה לשידור הרב עתניאל מנצור, שחשף בפני המשתתפים את פעילותו הענפה של מכון מש"ה בהנחלת מורשת הרמב"ם, מאיר יוסף קאפה, ומו"ר הרב רצון ערוסי. מטרותיו של המכון: חשיפת דברי קדמוני החכמים מתימן ומספרד, ובראשם רבינו הרמב"ם, והנגשתם לכלל הציבור, הנחלת המשפט העברי בקרב העם, העמדתו כחלק בלתי נפרד מסדר היום הציבורי, ונתינת מענה לנושאים אקטואליים מההיבט של משפט התורה. כמו כן הוצגו ספרים חדשים שיצאו לאור ע"י המכון,

זכינו, וגם השנה, למרות הצער שיש לנו שבתי הכנסת סגורים, ונגיף הקורונה משתולל בקרבנו, לקיים בחול המועד סוכות את מצוות "הקבלת פני הרב" ברוב עם, אבל הפעם באמצעים דיגיטליים. בתוכנת "זום" ובאתר "נצח ישראל" באמצעות היוטיוב. הנה, כך הצלחנו לקדם שם שמיים באמצעות הטכנולוגיה ולהגיע לרבים ברחבי הארץ שזכו להתענג מדברי מו"ר הגאון הרב רצון ערוסי שליט"א. בתחילה, לימד הרב שיעור מקורן בנושא "פטר של מצטער וחולה ומשמשיהם ממצוות סוכה". הרב הסביר את ייחודיותה של מצוות הסוכה, שהכלל בה הוא "תשבו כעין תדורו", ולכן מצטער וחולה פטורים, והשליך מן הדין התלמודי על המצב האקטואלי: פטר של חולי ומבורדי קורונה ממצוות סוכה, ההבדל בין חולים למבורדים, וכיצד ראוי באופן כללי לקיים את מצוות הסוכה באתגרים הניצבים לפתחנו. חידוש

העלון בחסות
STATO
MODERN FLATLINE - SCRIGNO
בית ושיקור דלתה פנים ובעל-פה חכם

משרד ראשי
המלאכה 18, את חדש ראש העין
סל': 03-7176700 | פקס: 03-9024441

אולם תצוגה
דיזיין סנטר, הלח"ג בני ברק
סל': 03-5784440 | פקס: 03-5788800
WWW.STATO.CO.IL

